Oslo kommune
Bydel Grorud

Faktahefte

FAKTA OM INNVANDRERE, LEVEKÅR OG INTEGRERING

Forord

Nær 40 prosent av innbyggerne i Bydel Grorud er selv innvandrere, eller født i Norge av foreldre som har innvandret. I de yngste aldersgruppene har et flertall av innbyggerne innvandrerbakgrunn.

En stadig mer mangfoldig befolkning utløser behov for debatt og idémyldring om hva som skal til for å sikre et inkluderende lokalmiljø og gode levekår for alle. Det er viktig at kunnskap om bydelens innvandrere ligger til grunn for en slik lokal debatt. Når politikkutviklingen baseres på kunnskap øker muligheten for at tiltak som iverksettes er treffsikre og resulterer i bedre integrering.

Dette faktaheftet inneholder informasjon om innvandrerbefolkningens størrelse og sammensetting, og om inkludering av innvandrere i skole og utdanning, arbeidslivet og på andre samfunnsarenaer.

Målet har vært å sammenstille foreliggende kunnskap om innvandrere i Bydel Grorud og gjøre denne mer tilgjenglig.

Faktaheftet er utarbeidet i forbindelse med møtet i Bydelsutvalget i mars 2010.

Helge Jagmann
Bydelsdirektør

Begrepsbruk i innvandrerstatistikken

Statistisk sentralbyrå (SSB) har endret betegnelsene i innvandrerstatistikken:

Førstegenerasjonsinnvandrere uten norsk bakgrunn er endret til innvandrere.

Personer født i Norge av to utenlandsfødte foreldre er endret til norskfødte med innvandrerforeldre.

Innvandrerbefolkningen er endret til innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre.

Fellesbetegnelsen innvandrerbakgrunn brukes ikke lenger av SSB, men benyttes likevel i dette heftet som samlebetegnelse for innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre

Landgrupperingen vestlig/ikke-vestlig er ikke lenger i bruk. SSB grupperer nå som hovedregel land etter verdensdeler.

1. Befolkningsutvikling

Den siste befolkningsfremskrivingen fra SSB viser at det trolig vil bo 6,9 millioner mennesker i Norge i 2060. Fortsatt høy innvandring er den viktigste årsaken til den forventede befolkningsøkningen.

Beregninger viser at befolkningen i Oslo vil øke til 768 000 personer i 2030.[1] Det forventes altså at befolkningen i kommunen vil fortsette å vokse, men at veksten vil bli noe lavere enn den har vært de senere årene. Den internasjonale konjunkturnedgangen er hovedårsaken til at det forventes redusert vekst.

Det er beregnet at 28 600 personer vil bo i Bydel Grorud i 2020. Det er 2 600 flere enn i 2009. Lite boligbygging er hovedgrunnen til at befolkningen trolig vil øke mindre i Bydel Grorud enn i andre bydeler.

Dersom tilflyttingen av innvandrere fortsetter på samme nivå som i perioden 1999-2009, vil omkring 65 prosent av bydelens befolkning ha innvandrerbakgrunn om ti år. Det er imidlertid lite sannsynlig at innvandrerandelen vil øke så raskt. Det er særlig størrelsen på innvandringen fra utlandet og flyttemønstrene i den etnisk norske befolkningen, som vil påvirke hvor raskt innvandrerandelen i bydelen vil øke.

Levekårsutviklingen i bydelen påvirkes av hvilke innvandrergrupper som flytter hit. Dersom det i stor grad er nyankomne flyktninger, familiegjenforente og andre grupper som ikke er økonomisk selvhjulpne som flytter hit, vil levekårsutviklingen bli dårligere enn dersom det i stor grad er mer etablerte innvandrere og familier som bosetter seg her.

2. Demografi

Per 2009 bor det 10 400 innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre[2] med bakgrunn fra hele 141 forskjellige land i Bydel Grorud. De utgjør 39,9 prosent av befolkningen. Det bor flere med innvandrerbakgrunn i Bydel Grorud enn i hele Kristiansand kommune til sammen. Bare seks kommuner har flere innbyggere med innvandrerbakgrunn enn Bydel Grorud.[3]

[1] *Befolkningsfremskrivning for Akershus og Oslo 2010-2030.* Utviklings- og kompetanseetaten.
[2] De to gruppene omtales heretter som "personer med innvandrerbakgrunn" eller "innvandrerbefolkningen" når de omtales samlet.
[3] *Innvandreres demografi og levekår i Groruddalen og Søndre Nordstrand*. SSB:2009

Av bydelene i Groruddalen har Bydel Grorud den nest laveste andelen innvandrere. Andelen er likevel betydelig høyere enn for Oslo (26 prosent) og landet som helhet (11 prosent). Innvandrerandelen varierer mye mellom delbydelene i bydelen. På Romsås har 44 prosent av befolkningen innvandrerbakgrunn, mens andelen med innvandrerbakgrunn på Rødtvet er 28 prosent.

Figur 1. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Bydel Grorud. 1. januar 2008

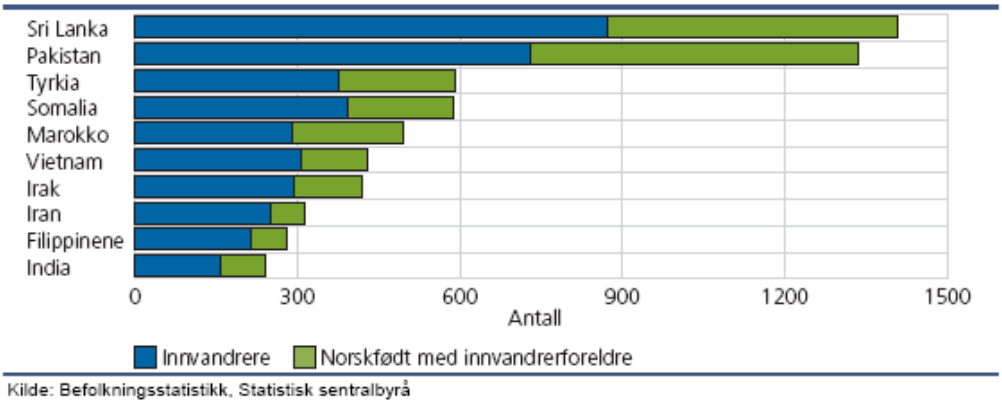

Kilde: SSB

Figur 1 gir en oversikt over de ti største nasjonalitetsgruppene i Bydel Grorud. Figuren viser at landgruppene Sri Lanka og Pakistan er desidert størst. Personer fra disse gruppene utgjør omkring en tredjedel av alle med innvandrerbakgrunn i bydelen. I disse nasjonalitetsgruppene er svært mange født og oppvokst i Norge (høyre del av søyle).

Sammenliknet med resten av landet har innvandrere i Bydel Grorud lang botid. 57 prosent har bodd i Norge i mer enn ti år, mot 45 prosent av innvandrerne på landsbasis. Nær syv av ti innvandrere fra Sri Lanka og Pakistan, har bodd i Norge i ti år eller mer. Dette er grupper som kom til Norge for å arbeide allerede på 1970-tallet. Botid i Norge er en viktig variabel når man skal forklare levekårsforskjeller mellom ulike innvandrergrupper.

Selv om innvandrere fra Polen er den største nasjonalitetsgruppen på landsbasis, bor det bare cirka 200 innvandrere fra Polen i Bydel Grorud. Mange polske innvandrere har kommet til Norge for å arbeide i løpet av siste høykonjunktur. Arbeidsledigheten blant innvandrere fra Polen har vokst betydelig den siste tiden, ettersom polske innvandrere i stor grad arbeider i konjunkturfølsomme yrker.

Det er omtrent like mange kvinner som menn blant innvandrerne i Bydel Grorud. Ser vi på enkeltland finner vi imidlertid en klar overvekt av menn blant arbeidsinnvandrere fra Polen, og blant flyktninger fra Irak og Afghanistan. Dette veies i stor grad opp ved at kvinner er i flertall blant innvandrere fra Filippinene og Thailand. Mange av disse kvinnene er gift med norske menn.

Samlet bor det 3 200 norskfødte med innvandrerforeldre i bydelen. Barn og unge som er født og oppvokst i Norge utgjør nesten en av tre med innvandrerbakgrunn i bydelen. De fleste har foreldre fra Sri Lanka eller Pakistan, er under 18 år, og fremdeles under utdanning. I de yngste aldersgruppene har nå et flertall av innbyggerne enten selv innvandret, eller har foreldre som har innvandret. Høyest andel med innvandrerbakgrunn finner vi i aldersgruppen fem til ni år (57 prosent).

3. Befolkning og flyttemønstre

Fra 1999 til 2009 har befolkningen i Bydel Grorud vokst fra 23 772 til 26 020. Det tilsvarer en vekst på litt over ni prosent i perioden. For Oslo som helhet har befolkningsveksten vært på omkring 15 prosent. Sammenliknet med andre bydeler har befolkningsveksten i Bydel Grorud dermed vært lav de siste ti årene.

Samtidig som den samlede befolkningsveksten i bydelen er lav, øker antallet personer med innvandrerbakgrunn svært raskt. I 1999 bodde det til sammen 3 817 personer med innvandrerbakgrunn i bydelen. I 2009 var antallet nær tredoblet til 10 400.

Figur 2. Vekst i andelen innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Bydel Grorud 1999-2009.

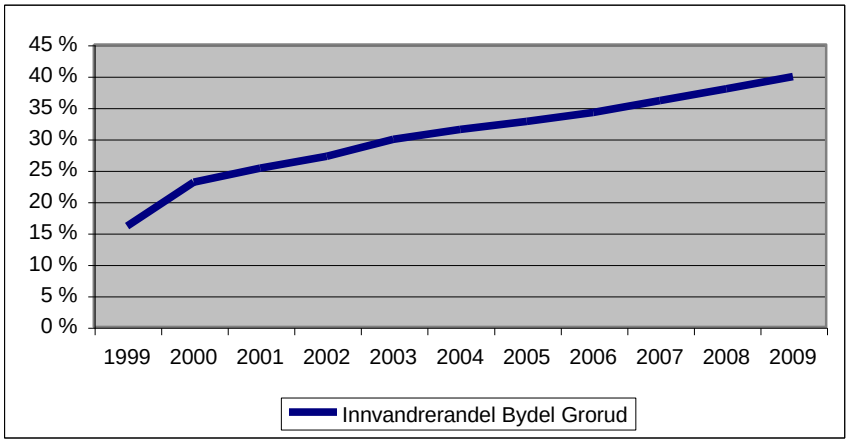

Kilde: Utviklings- og kompetanseetaten, Oslo kommune.

Figur 2 viser veksten i innvandrerbefolkningen i bydelen de siste ti årene som andel av hele befolkningen. Figuren viser at andelen med innvandrerbakgrunn har økt fra 15 til 40 prosent av befolkningen i løpet av tiårsperioden. Veksten har vært forholdsvis stabil gjennom hele perioden. Det bor 4 300 færre med etnisk norsk bakgrunn i Bydel Grorud i 2009, sammenliknet med i 1999.

I 2008 var den samlede netto tilflyttingen til Bydel Grorud på 417 personer. Netto flyttet 163 personer med etnisk norsk bakgrunn ut av bydelen. Det betyr at antallet bosatte med annen etnisk bakgrunn enn norsk økte med 580 personer i 2008.

I 2008 flyttet 2 700 personer ut av bydelen, mens omkring 3 100 flyttet til bydelen. Inn- og utflytterne skiller seg systematisk fra hverandre med hensyn til forhold som inntekt, utdanning og deltagelse i arbeidslivet.[4] Nesten dobbelt så mange med lav utdanning flytter til bydelene i Groruddalen, sammenliknet med blant de som flytter ut. Blant utflytterne er langt flere i arbeid, og det gjennomsnittlige inntekstnivået er høyere.

Når mer enn 10 prosent av befolkningen skiftes ut i løpet av ett år, og det er systematiske ulikheter mellom de som flytter til og fra bydelen, har det stor betydning for befolkningssammensettingen, levekårsutviklingen og behovet for offentlig tjenesteyting. Det er stort behov for mer kunnskap om hva som kjennetegner de som flytter til og fra bydelen

[4] *Levekår i Groruddalen*. Fafo: 2008.

med hensyn til faktorer som utdanningsnivå, sysselsettingssituasjon, inntekt, familiesituasjon og boligbehov. Det er også behov for mer kunnskap om deres motiver for å flytte.

4. Barnehage

Bydel Grorud er en av bydelene som tilbyr gratis kjernetid i barnehage. Et viktig mål for tiltaket er at innvandrerbarns norskferdigheter skal stimuleres, og at foreldrenes forståelse av viktigheten av å beherske norsk før skolestart skal øke. 87 prosent av bydelens femåringer har tilbud om gratis kjernetid. Det samme gjelder 96 prosent av fireåringene.[5]

Per desember 2009 går 670 barn i alderen 0 til 5 år, med et annet morsmål enn norsk, i barnehage i Bydel Grorud. Det utgjør 57 prosent av alle barn med innvandrerbakgrunn i denne aldersgruppen, noe som er en økning på tre prosentpoeng fra 2008.[6]

Figur 3. Andel minoritetsspråklige barn per barnehage i Bydel Grorud per 2009

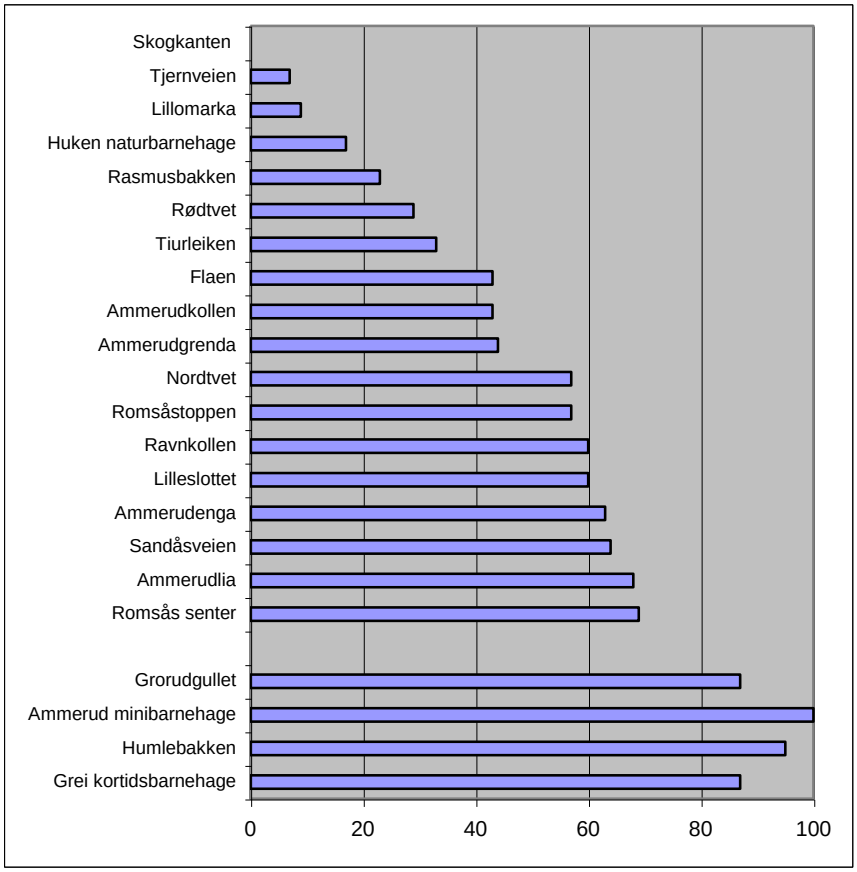

Kilde: Bydel Grorud

Figur 3 viser hvor stor andel av barna i barnehagene som er minoritetsspråklige. Det er store variasjoner mellom barnehagene. Av de ordinære barnehagene har Ammerudlia barnehage og Romsås Senter barnehage høyest andel minoritetsspråklige barn, med henholdsvis 68 og 69 prosent. Skogkanten Barnehage og Tjernveien barnehage har lavest andel.

De fire nederste barnehagene i figuren er enten korttidsbarnehager eller barnhager med korttidsavdelinger. I disse er andelen minoritetsspråklige barn svært høy. Det henger sammen

[5] Per 01.01.2009. Kilde: Budsjett 2010 for Bydel Grorud
[6] Beregnet med utgangspunkt i antall innvandrerbarn 0-5 år per 2008

med at det blant innvandrere er flere, særlig kvinner, som er hjemme hele eller deler av dagen og derfor ønsker korttidsplass. En del av korttidsplassene er også tildelt personer som deltar på norskkurs eller benytter andre kvalifiseringstiltak.

Mange av barnehagene hvor det går få minoritetsspråklige barn, er små barnehager med få plasser. De 4 barnehagene (med korttidsavdelinger) med mange minoritetsspråklige barn er også små barnehager. I de store barnehagene med mange plasser har mellom 40 og 70 prosent av barna minoritetsspråklig bakgrunn.

Andelen barn med minoritetsspråklig bakgrunn i barnehagealder vil øke ytterligere i årene som kommer. Det er viktig å følge med på hvordan denne økningen fordeler seg på de ulike barnehagene, og hvordan høye andeler minoritetsspråklige barn i den enkelte barnehage påvirker barnas språkutvikling.

5. Skole og utdanning

Barn og unge med innvandrerbakgrunn er en svært sammensatt gruppe. Noen har selv innvandret, mens andre er født og oppvokst i Norge. Foreldrene har ulikt utdanningsnivå og arbeidserfaring, og norskferdighetene er på ulikt nivå.

En rekke faktorer knyttet til barns bakgrunn har betydning for deres sannsynlighet for å lykkes i utdanningssystemet. Dette faktahefte gir ikke rom for å presentere hvordan disse forholdene påvirker skoleprestasjonene. Det er imidlertid viktig å være klar over at det er store variasjoner mellom ulike innvandrergrupper når tallene nedenfor fortolkes.

Det finnes til sammen ni grunnskoler i Bydel Grorud. Figur 4 viser andelen minoritetsspråklige barn på skolene. De 6 øverste er barneskoler, mens de 3 nederste er ungdomsskoler.

Figur 4. Andel minoritetsspråklige barn per skole i Bydel Grorud per 2009

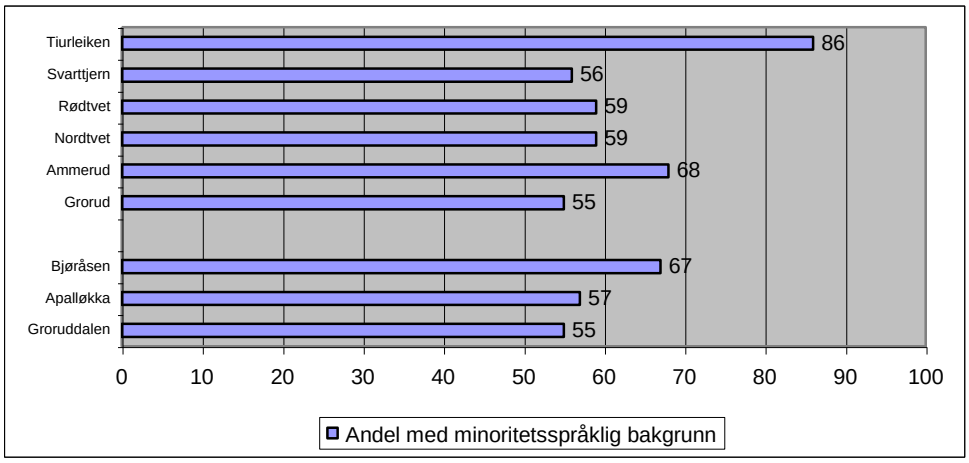

Kilde: Utdanningsetaten
* Bjøråsen skole er både barne- og ungdomsskole

Figur 4 viser at minoritetsspråklige elever er i flertall på alle de ni skolene i bydelen, og at de fleste skolene har en minoritetsandel på mellom 50 og 60 prosent. Unntaket er Tiurleiken skole, hvor nesten ni av ti elever har minoritetsspråklig bakgrunn.

Sammenlikner vi barnehagene (figur 3) og grunnsskolene (figur 4), finner vi at det er større forskjeller barnehagene mellom, enn skolene mellom, når det gjelder andel elever med minoritetsspråklig bakgrunn. Det skyldes blant annet at skolekretsene er relativt store og tar opp elever fra ulike typer boligstrøk. Det er også grunn til å tro at vektlegging av foreldrenes ønsker i forbindelse med opptak til barnehage fører til større forskjeller mellom barnehagene.

Det er neppe noe som er viktigere enn gode norskferdigheter for å lykkes i det norske samfunnet. I forbindelse med de nasjonale prøvene på grunnskolen måles barnas leseferdigheter. Leseferdighetene kan gi en indikasjon på elevenes norskferdigheter.

Tabell 1. Resultater fra nasjonal prøve i lesing. Skoler i Bydel Grorud. Høst 2009

5. trinn		**8. trinn**	
Skole	**Gjennomsnitt**	**Skole**	**Gjennomsnitt**
Ammerud	1,9	Apalløkka	3,1
Tiurleiken	1,8	Groruddalen	2,8
Nordtvet	1,7	Bjøråsen	2,2
Rødtvet	1,6		
Grorud	1,5		
Bjøråsen	1,4		
Hele landet	**2,0**		**3,1**

Kilde: Nettavisen

* Svarttjern skole er ikke med da den bare har elever opp til 4. trinn.

** Skalaen på 5. trinn går fra 1 til 3. På 8 trinn går skalaen fra 1 til 5. Høyt gjennomsnitt indikerer høyt mestringsnivå.

Tabell 1 gir en oversikt over resultatene fra nasjonal prøve i lesing for skolene i Bydel Grorud. Tabellen viser at elevene på 5. trinn har svake resultater på prøven i lesing. Ingen av skolene har gjennomsnittlig, eller høyere, score på prøven. På 8. trinn tyder testen på at leseferdighetene er noe bedre, men fremdeles er resultatet samlet sett godt under landsgjennomsnittet på 3,1. Resultatene varierer en god del mellom skolene, men det er ingen entydig sammenheng mellom andelen minoritetsspråklige elever på skolene og resultatene på den nasjonale prøven.

Resultatene gir ikke informasjon om hvordan de minoritetsspråklige elevene scorer. Generelt har imidlertid innvandrere dårligere resultater på alle de nasjonale prøvene, sammenliknet med norskfødte med innvandrerforeldre og øvrige elever. Samtidig oppnår norskfødte med innvandrerforeldre svakere resultater enn de øvrige elevene i lesing og regning, mens det er små forskjeller i engelsk.

De nyeste tallene for *overgang fra grunnskole til videregående skole* på bydelsnivå er fra 2005.[7] Av elevene med ikke-vestlige bakgrunn[8] som var ferdig med grunnskolen i Bydel Grorud i 2005, begynte 89 prosent i videregående opplæring samme høst. Det var seks prosentpoeng lavere enn gjennomsnittet for alle elever i Oslo. Hele 11,5 prosent av guttene med ikke-vestlig bakgrunn i Bydel Grorud, var ikke i utdanning høsten etter at de avsluttet grunnskolen. Høyt frafall etter fullført grunnskole er særlig bekymringsfullt, ettersom det vil bli færre ledige jobber innenfor yrker uten krav til utdanning utover grunnskolenivå i årene som kommer.

[7] *Innvandreres demografi og levekår i 12 kommuner i Norge.* SSB: 2007

[8] Begrepet brukes ikke mer, men ble brukt i 2005 og brukes derfor her.

Figur 5. Andel av elevene i videregående opplæring som har fullført i løpet av fem år, av elevene som påbegynte grunnkurs høsten 2001.

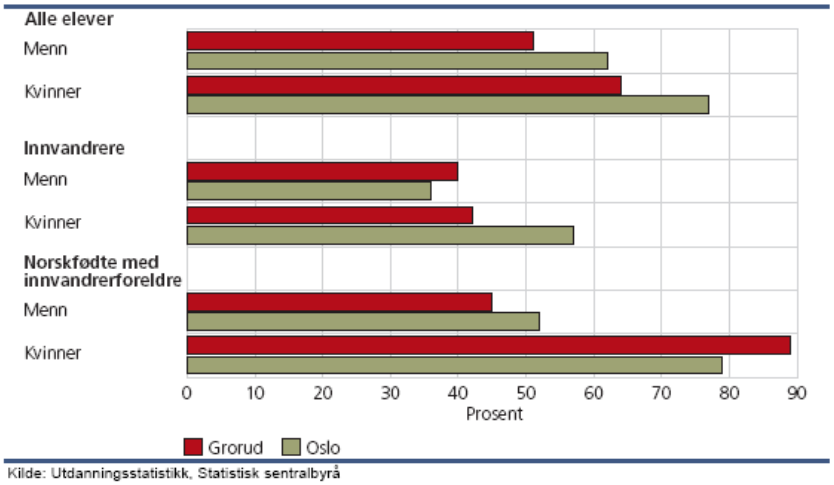

Kilde: SSB

Det høye frafallet blant elever i Bydel Grorud fortsetter i videregående opplæring. Figur 5 viser at det er færre elever i Bydel Grorud som *fullfører videregående opplæring* i løpet av fem år enn ellers i Oslo. Blant innvandrere er fullføringsgraden særlig lav; bare fire av ti innvandrere i Bydel Grorud fullførte videregående opplæring i løpet av fem år. Blant norskfødte med innvandrerforeldre er det langt flere som fullfører, særlig blant jentene. Blant guttene i denne gruppen er det imidlertid høyt frafall.

For å forklare det høye frafallet blant innvandrerguttene, må man se hen til forhold knyttet til blant annet utdanningsvalg, motivasjon og foreldrenes forventninger. Hvilke muligheter guttene oppfatter at de har i utdanningssystemet og arbeidslivet spiller også inn.

6. Barnevern

Blant alle barn (0-17 år) i Bydel Grorud var 3,4 prosent omfattet av tiltak fra Barnevernet ved utgangen av 2008. Tilsvarende andel blant innvandrerbarn var tre prosent. Innvandrerbarn i Bydel Grorud har den laveste bruken av barnevernstiltak av samtlige bydeler i Oslo. Samlet er imidlertid andelen med tiltak i Bydel Grorud høyere enn gjennomsnittet for Oslo.

Til sammen var 308 barn del av saker Barnevernet i Bydel Grorud undersøkte i 2009. Av disse var 67 prosent innvandrere. Ettersom omkring halvparten av alle barn i Bydel Grorud har innvandrerbakgrunn, var innvandrere betydelig overrepresentert i saker Barnevernet undersøkte.

Innenfor barnevern skilles det mellom tiltak i og utenfor hjemmet. Av barn som ble fulgt opp gjennom tiltak i hjemmet i 2009 var 53 prosent innvandrere. Det gir en representasjon som gjenspeiler gruppens størrelse. Når det gjelder tiltak utenfor hjemmet var innvandrerbarn underrepresentert. De utgjorde mellom 35 og 40 prosent av alle barn som var omfattet av tiltak som fosterhjem, forsterket fosterhjem eller institusjonsplassering.

7. Introduksjonsordningen

Introduksjonsordningen skal bidra til raskere integrering av nyankomne flyktninger. I løpet av 2009 har 71 nyankomne flyktninger og familiegjenforente deltatt i introduksjonsprogrammet i Bydel Grorud. De fleste er fra Etiopia, Eritrea, Somalia, Irak og Afghanistan.

Til sammen avsluttet 16 deltagere introduksjonsprogrammet i 2009. Av disse kom tre i arbeid, eller påbegynte ordinær utdanning. På landsbasis kommer over halvparten av deltagerne i arbeid eller utdanning, etter endt program.

De viktigste forklaringene på den lave overgangen til arbeid og utdanning i 2009 er lavt utdanningsnivå blant deltagerne, stramt arbeidsmarked, at flere gikk over i deltidsarbeid og at det er flere kvinner i programmet enn før. Kvinner har generelt høyere fravær knyttet til fødsler, sykdom og andre personlige forhold.

8. Norskopplæring

Gode ferdigheter i norsk bidrar til å utjevne forskjeller, og er nøkkelen til utdanning, arbeid, helse og velferd. Innvandrere som kom til Norge *før* september 2005[9] har rett til gratis norskopplæring frem til september 2010, men ingen plikt til å delta. Mange med dårlig norskkunnskaper er fanget opp gjennom "norskoffensiven" og den satsingen bydelen har hatt på norskopplæring i Ammerudhellinga. Det finnes imidlertid ingen oversikt over hvor mange innvandrere i Bydel Grorud som kom til Norge før 2005, og som ikke behersker norsk eller har deltatt på norskkurs.

Innvandrere[10] som kom til Norge *etter* september 2005 har rett og plikt til å gjennomføre 300 timer norsk og samfunnskunnskap innen tre år fra oppholdstillatelse er gitt. Opplæringen må være gjennomført for at det skal kunne søkes om permanent oppholdstillatelse. Når det har gått tre år fra oppholdstillatelsen ble gitt, vil opplæringen heller ikke lenger være gratis.

583 innvandrere som bor i bydelen og kom til Norge etter 2005, går på norskkurs per februar 2010. De fleste av disse følger undervisningen på et byens voksenopplæringssentre. Av de 583 har 26 personer rett og plikt til å ta ut de 300 timene i løpet av de neste seks månedene, uten at timene er registrert gjennomført.[11]

Ytterligere 85 innvandrere som kom til Norge etter 2005 er registrert med rett og/eller plikt til norskopplæring, uten at de har tatt kontakt med Voksenopplæringen.[12] Disse vil miste retten til gratis opplæring, og ikke kunne få bosettingstillatelse dersom de ikke gjennomfører opplæringen innen fristen på tre år.

Resultatene på norskprøvene gir en god indikasjon på norskferdighetene blant deltagerne. 100 innvandrere med bostedsadresse i Bydel Grorud bestod norskprøve 2 eller 3 i 2009. Det er 38 flere enn i 2008.

[9] Rett og plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for innvandrere ble lovfestet i september 2005.
[10] Personer med flyktningbakgrunn og deres familier, samt familiegjenforente til norske og nordiske borgere, har rett og plikt til 300 timer gratis norskopplæring i løpet av de tre første årene de bor i Norge. Arbeidsinnvandrere fra utenfor EØS/EFTA har plikt til norskopplæring, men ikke gratis.
[11] Kilde: Nasjonalt Introduksjonsregister
[12] har ikke vedtak om norskopplæring i NIR

9. Deltagelse i arbeidslivet

Et av de viktigste målene for integreringspolitikken er at innvandrere raskest mulig skal bidra med sine ressurser i arbeidslivet og være økonomisk selvforsørget. Landbakgrunn, botid, innvandringsgrunn, utdanning, språkferdigheter og diskriminering er blant forholdene som virker inn på yrkesdeltakelsen.

Figur 6 gir en oversikt over hvor stor andel som er i arbeid (sysselsettingen) blant henholdsvis ikke-vestlige innvandrere[13] og personer med norsk bakgrunn i Bydel Grorud og i Oslo som helhet.

Figur 6. Andel i arbeid (15-74 år) januar 2007-2009 etter gruppe og bosted.

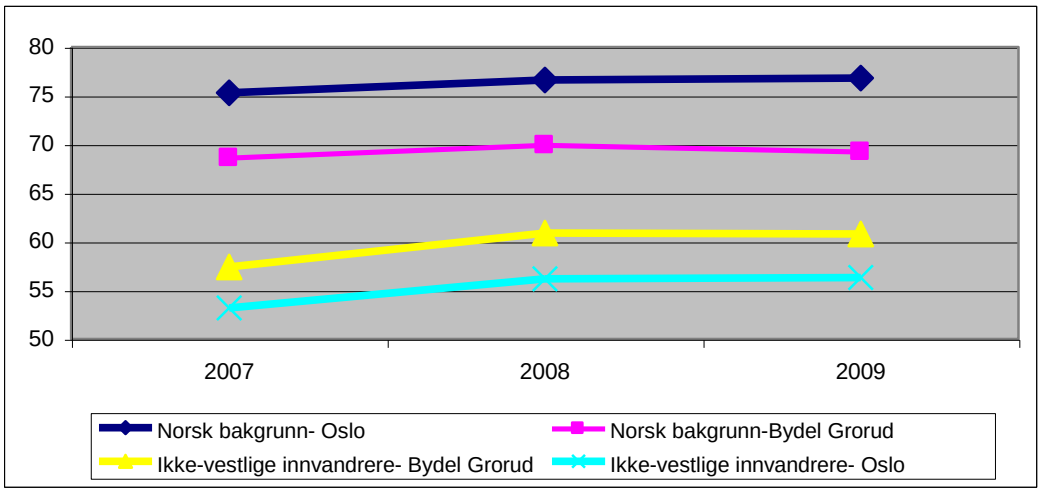

Kilde: Oslo kommune

Figur 6 viser at 61 prosent av alle ikke-vestlige innvandrere i alderen 15-74 år i Bydel Grorud var i arbeid per januar 2009. Det var 3,4 prosentpoeng, eller 450, flere enn i 2007. Andelen av de ikke-vestlige innvandrerne som er i arbeid er en god del høyere i Bydel Grorud enn ellers i Oslo. Faktisk har Bydel Grorud den høyeste sysselsettingen blant ikke-vestlige innvandrere av alle bydelene i Oslo.

Litt under 70 prosent av alle med norsk bakgrunn i Bydel Grorud er i arbeid. Det er betydelig lavere enn blant personer med norsk bakgrunn ellers i Oslo. Bare i Bydel Stovner er det lavere sysselsetting blant personer med norsk bakgrunn enn i Bydel Grorud. Andelen i arbeid blant personer med norsk bakgrunn i Bydel Grorud har holdt seg på et stabilt lavt nivå i hele treårsperioden.

Sammenliknet med ellers i Oslo har altså ikke-vestlige innvandrere i Bydel Grorud høy sysselsetting, mens personer med norsk bakgrunn har lav sysselsetting. Det medfører at levekårsutfordringer som følger med det å stå utenfor arbeidslivet er mer jevnt fordelt mellom personer med og uten innvandrerbakgrunn i Bydel Grorud, sammenliknet med ellers i Oslo.

Sentrumsbydelene i indre øst (Gamle Oslo, Grunerløkka og Sagene) har store levekårsutfordringer. I disse bydelene er levekårsutfordringene, i mye større grad enn i Bydel

[13] Betegnelsen ikke-vestlig brukes ikke lenger av SSB, men benyttes av Oslo kommune. Ikke-vestlige innvandrere er fra Asia, Afrika, Latin-Amerika, Oseania utenom Australia og New Zealand, og Europa utenom EU/EØS.

Grorud, knyttet til ikke-vestlige innvandrere. I disse bydelene har ikke-vestlige innvandrere en sysselsettingsgrad på omkring 50 prosent, mens omkring 80 prosent av alle med norsk bakgrunn er i jobb i disse bydelene.

Selv om en høy andel av de ikke-vestlige innvandrerne i bydelen er i arbeid, er det store variasjoner etter kjønn og nasjonalitet. Blant mannlige innvandrere i Bydel Grorud er 70 prosent i arbeid. Det er like høyt som for menn totalt i bydelen. Blant innvandrerkvinnene er andelen som er i arbeid mye lavere. Bare 53 prosent av disse er i arbeid.

Figur 7. Andel i arbeid i Bydel Grorud (15-74 år) fordelt på landgrupper og kjønn. Per 4 kvartal 2007.

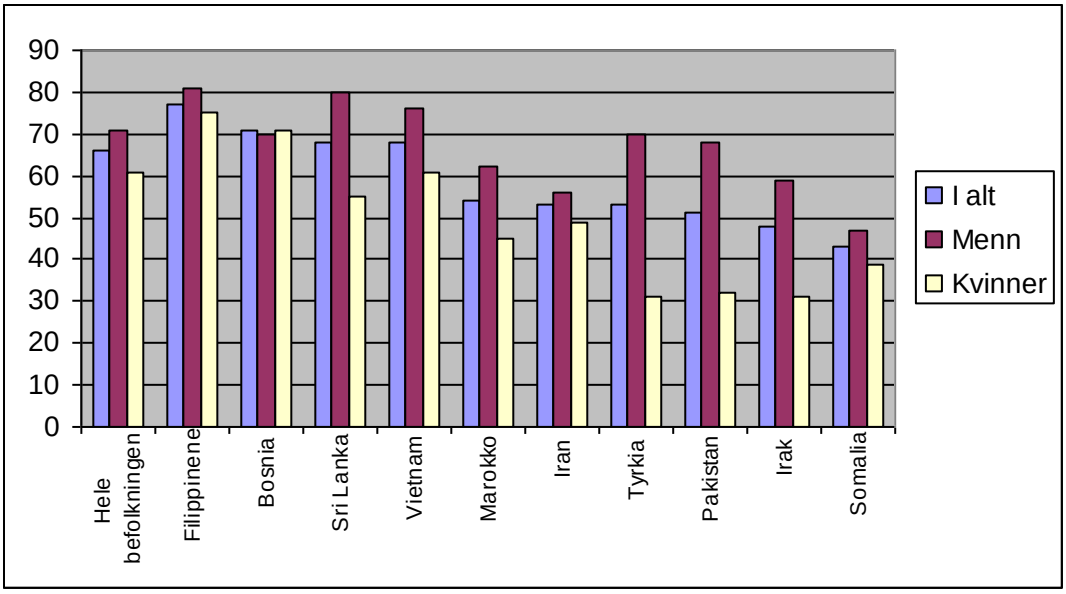

Kilde: SSB

Figur 7 viser at sysselsettingen varierer mye mellom ulike nasjonalitetsgrupper. For eksempel er andelen som er i arbeid nesten dobbelt så høy blant innvandrerne fra Filippinene, sammenliknet med blant innvandrerne fra Somalia.

I fire av ti nasjonalitetsgrupper er sysselsettingsnivået høyere enn i bydelens befolkning generelt. I de andre seks er andelen i arbeid lavere. Høyest sysselsettingsgrad har innvandrere med bakgrunn fra Filippinene og Bosnia. Av gruppene med mange bosatte er det innvandrere fra Sri Lanka som har den høyeste sysselsettingen.

Figuren 7 viser også at det er svært store forskjeller i kvinners sysselsettingsgrad mellom de ulike nasjonalitetsgruppene. Blant innvandrerkvinner fra Tyrkia, Pakistan og Irak er bare tre av ti i arbeid. Til sammenlikning er hele syv av ti kvinner fra Filippinene og Bosnia i arbeid. I de to siste landgruppene er andelen kvinner i arbeid, høyere enn blant menn generelt i bydelen.

Andelen som er i arbeid i de 10 nasjonalitetsgruppene i Bydel Grorud er tilnærmet lik sysselsettingsnivået for de samme nasjonalitetsgruppene på landsplan. Unntaket er somaliere, som har en høyere sysselsettingsgrad i Bydel Grorud, enn ellers i landet. Når noen nasjonalitetsgrupper har lav deltagelse i arbeidslivet, har det derfor ikke nødvendigvis noen sammenheng med kvaliteten på det lokale integreringsarbeidet.

Blant norskfødte med innvandrerforeldre i Bydel Grorud er nærmere halvparten fremdeles under 21 år. Mange er i utdanning og står derfor utenfor arbeidsstyrken. Blant norskfødte med innvandrerforeldre i alderen 25 til 39 år er hele 78 prosent sysselsatt. Det er omtrent på nivå med tilsvarende aldersgruppe uten innvandrerbakgrunn i bydelen, og høyest av samtlige bydeler i Groruddalen.

I årene som kommer vil stadig flere norskfødte med innvandrerforeldre i bydelen være aktuelle for arbeidsmarkedet. Det vil kunne medføre at sysselsettingsandelen i innvandrerbefolkningen og i befolkningen totalt vil øke. Kvinnenes gode resultater i utdanningssystemet gir også håp om at deltagelsen blant kvinnene skal øke.

10. Fattigdom

Om man regnes som fattig avhenger av størrelsen på husholdningens inntekt, hvor mange som skal leve på inntekten og inntektsnivået i samfunnet for øvrig.[14] Ettersom fattigdombegrepet er knyttet til det generelle inntekstnivået i samfunnet snakker man gjerne om et relativt fattigdomsbegrep.

På landsbasis var ti prosent av alle med norsk bakgrunn del av fattige husholdninger i 2007.[15] Blant personer med bakgrunn fra Afrika, Asia, Latin-Amerika og Øst-Europa var hele 37 prosent del av fattige husholdninger.[16]

Figur 8. Andel barn som bor i fattige husholdninger i bydelene i Oslo (blå søyle), og andel av barna i fattige husholdninger som har bakgrunn fra ikke-vestlige land (rød søyle).

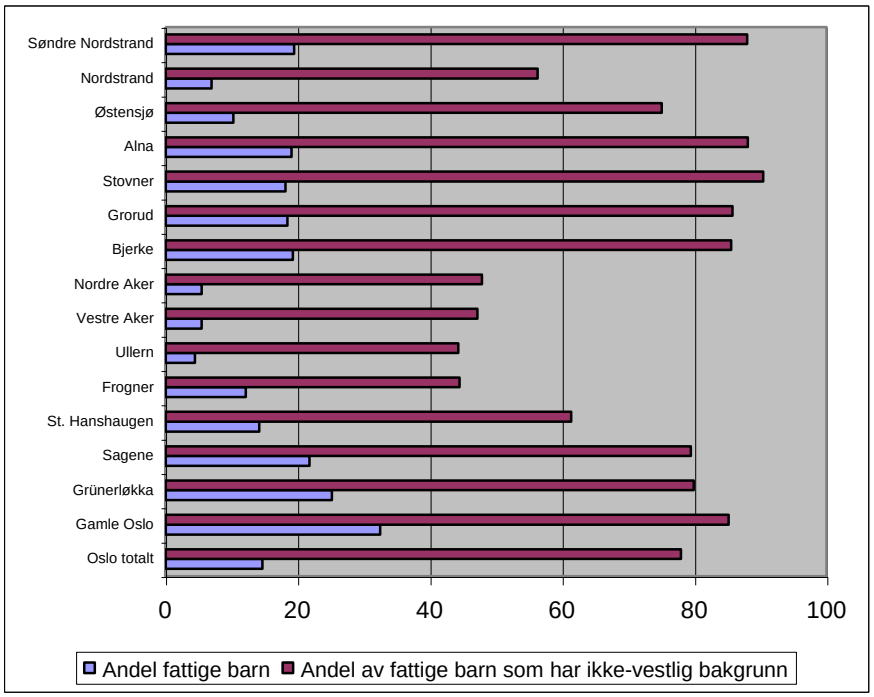

Kilde: Fafo

[14] EU sin fattigdomsgrense er 60 prosent av medianen, dvs den inntekten som ligger midt i inntekstsfordelingen.
[15] Under EUs fattigdomsgrense
[16] *Finanskrisa gjør flere innvandrere sårbare for fattigdom*. Skjevik, Anne (2009)

Fattigdom er særlig alvorlig når barn rammes. Figur 8 viser andelen barn som lever i fattige husholdninger i bydelene i Oslo (blå søyler). I Bydel Grorud lever nesten to av ti barn (eller omkring 1100 barn) i fattige husholdninger. Andelen barn som bor i fattige husholdninger er med det høyere enn gjennomsnittet for Oslo, og på samme nivå som i de øvrige bydelene i Groruddalen. Figur 8 viser at barnefattigdom er mest utbredt i bydelene i indre øst.[17]

Barnefattigdom kan i stor grad knyttes til innvandrerfamilier (rød søyler). Mer enn åtte av ti barn som lever i fattige husholdninger i Bydel Grorud har bakgrunn fra ikke-vestlige land. Utfordringene knyttet til bekjempelse av fattigdom i Bydel Grorud handler dermed i stor grad om å sikre at flere innvandrere tar utdannelse og kommer i arbeid.

Vi har tidligere sett at innvandrere i Bydel Grorud har en lavere deltagelse i arbeidslivet enn befolkningen ellers. Innvandrere er også overrepresentert blant husholdninger med kun en inntekt, og dermed mer utsatt for svingninger på arbeidsmarkedet. Å få flere innvandrere i arbeid er derfor en viktig strategi for å bekjempe fattigdom, og redusere risikoen for at innvandrere blir langtids sosialhjelpsmottagere.

11. Integrering i nærmiljøet

En levekårskartlegging[18] viser at ni av ti innbyggere i Groruddalen selv mener at de har det ganske bra eller svært bra. Innvandrere[19] svarer noe mindre positivt enn befolkningen ellers. Likevel sier så mange som syv av ti innvandrere at de har det bra, eller svært bra.
På to av de tre spørsmålene i levekårskartleggingen som måler folks egen opplevelse av sin situasjon, vurderer folk i Groruddalen sin situasjon like positivt eller mer positivt enn befolkningen andre steder i byen.

Majoritetsbefolkningen i Groruddalen er mer skeptisk til innvandrere, enn befolkningen i øvrige deler av byen. 65 prosent er enig i at det er for mange innvandrere i Oslo, mot 49 prosent for Oslo som helhet. Det er også færre som mener at innvandringen har gjort byen mer spennende, enn i Oslo som helhet. [20]

12. Referanser

Bydel Grorud (2009): *Budsjett 2010 – økonomiplan 2010-2013.* Oslo: Bydel Grorud

Grødem, Anne Skevik (2009): *Finanskrisa gjør flere innvandrere sårbare for fattigdom.* I Integreringskart 2009. IMDi-rapport 7-2009. Oslo: Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

Nadim, Marjan (2008): *Levekår i Groruddalen*. Fafo-rapport 2008: 27. Oslo: Fafo

Nadim, Marjan og Nielsen, Roy (2009): *Barnefattigdom i Norge- omfang, utvikling og geografisk variasjon.* Fafo-rapport 2009:38. Oslo: Fafo

[17] *Barnefattigdom i Norge.* Fafo: 2009
[18] *Levekår i Groruddalen*. Fafo: 2008.
[19] For å sikre at det utvalget inneholdt tilstrekkelig antall innvandrere ble utvalget delt i fire grupper. Et representativt utvalg for hele befolkningen og utvalg med bakgrunn fra henholdsvis Pakistan, Somalia og Sri Lanka. Innvandrere refererer til disse tre nasjonalitetsgruppene
[20] *Levekår i Groruddalen*. Fafo: 2008.

Utviklings- og kompetanseenheten (2010): *Befolkningsfremskrivning for Akershus og Oslo 2010-2030.* Oslo: Oslo kommune
Lastet ned 04.02.2010 fra http://www.utviklings-og-kompetanseetaten.oslo.kommune.no/

Aalandslid, Vebjørn (2009): *Innvandreres demografi og levekår i Groruddalen og Søndre Nordstrand*. SSB-rapport 2009/22. Oslo: Statistisk Sentralbyrå

Aalandslid, Vebjørn (2007): *Innvandreres demografi og levekår i 12 kommuner i Norge.* SSB-rapport 2007/24. Oslo: Statistisk Sentralbyrå

Registerbasert statistikk er hentet fra:

http://www.utviklings-og-kompetanseetaten.oslo.kommune.no/oslostatistikken/

http://www.ssb.no/innvandring/

Nasjonalt Introduksjonsregister

Bydel Grorud

Besøksadresse / postadresse:
Bydel Grorud
Ammerudveien 22
0958 Oslo

Telefon: 02 180
Faks: 23 42 19 01
E-post: postmottak@bgr.oslo.kommune.no
Internettadresse: www.bydel-grorud.oslo.kommune.no

Forsidebilde: Akers Avis Groruddalen